

Правилник о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника

Службени гласник РС, бр. 86/2015, 3/2016, 73/2016 и 80/2016 од 30.09.2016. године

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником утврђују се облици стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, приоритетне области за стручно усавршавање, програми и начин организовања сталног стручног усавршавања и друга питања од значаја за развој система стручног усавршавања.

Члан 2.

Професионални развој је сложен процес који подразумева стално развијање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника ради квалитетнијег обављања посла и унапређивања развоја деце, ученика и полазника, односно нивоа њихових постигнућа.

Саставни и обавезни део професионалног развоја је стручно усавршавање које подразумева стицање нових и усавршавање постојећих компетенција важних за унапређивање васпитно-образовног, образовно-васпитног, васпитног, стручног рада и неге деце (у даљем тексту: образовно-васпитни рад).

Саставни део професионалног развоја јесте и развој каријере напредовањем у одређено звање.

Члан 3.

Стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника установа планира у складу са потребама и приоритетима образовања и васпитања деце и ученика, приоритетним областима које утврђује министар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: министар) и на основу сагледавања нивоа развијености свих компетенција за професију наставника, васпитача и стручног сарадника у установи.

Потребе и приоритете стручног усавршавања установа планира и на основу исказаних личних планова професионалног развоја наставника, васпитача и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.

Лични план професионалног развоја наставника, васпитача и стручног сарадника сачињава се на основу самопроцене нивоа развијености свих компетенција за професију наставника, васпитача и стручног сарадника (у даљем тексту: компетенције).

Члан 4.

Стално стручно усавршавање остварује се активностима које:

1) предузима установа у оквиру својих развојних активности, и то:

(1) извођењем угледних, односно огледних часова, и активности са дискусијом и анализом,

(2) излагањем на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе,

(3) учешћем у: истраживањима, пројектима образовно-васпитног карактера у установи, програмима од националног значаја у установи, међународним програмима, скуповима, семинарима и мрежама, програму огледа, раду модел центра;

2) се спроводе по одобреним програмима обука и стручних скупова, у складу са овим правилником;

3) предузима министарство надлежно за послове образовања (у даљем тексту: Министарство), Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Педагошки завод Војводине, кроз стручна и студијска путовања;

4) предузима Министарство, а није обухваћено тач. 2) и 3) овог члана;

5) предузима наставник, васпитач и стручни сарадник у складу са личним планом професионалног развоја, и то активностима које нису наведене у тач. 1) до 3) овог члана (објављивање стручних радова, чланака, ауторство и коауторство одобреног уџбеника или другог наставног средства, међународни скупови и др.).

Члан 5.

Стручно усавршавање из члана 4. став 1. тач. 1), 2) и 3) овог правилника јесте обавезна активност наставника, васпитача и стручног сарадника утврђена педагошком нормом, у оквиру 40-часовне радне недеље.

Облике сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручног сарадника из члана 4. став 1. тач. 2) и 3) надлежни орган или организација одобрава по утврђеној процедури.

За стручно усавршавање из члана 4. став 1. тач. 2) до 4) овог правилника наставник, васпитач и стручни сарадник има право на плаћено одсуство у складу са Законом о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон) и посебним колективним уговором.

II. ОБЛИЦИ СТАЛНОГ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА

1. Програми и приоритетне области сталног стручног усавршавања

Члан 6.

Програме обуке из члана 4. став 1. тачка 2) овог правилника, у складу са Законом, одобрава Завод за унапређивање образовања и васпитања (у даљем тексту: Завод) на основу конкурса и објављује на својој интернет страници, а програме на језицима националних мањина на којима се остварује образовно-васпитни рад у Аутономној покрајини Војводини - одобрава Педагошки завод Војводине (у даљем тексту: Педагошки завод).

Програм обуке од јавног интереса одобрава министар.

Организатор програма обуке од јавног интереса је државни орган, Завод, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања и Педагошки завод.

Програм обуке од јавног интереса реализује се из средстава организатора и бесплатан је за учеснике.

Програм обуке од јавног интереса је програм који својим садржајем, циљевима и исходима доприноси системском развоју и унапређивању образовно-васпитног рада и не подлеже конкурс.

Програм из става 2. овог члана министар доноси на период од три године.

Реализатор, односно аутор програма из става 2. овог члана не може да буде лице запослено у Министарству, Заводу, Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања и Педагошком заводу.

Државни орган, Завод, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања и Педагошки завод, не могу бити организатори и реализатори, програма обуке из става 1. овог члана.

Елементи програма из ст. 1. и 2. овог члана су: назив, циљ, приоритетна област на коју се програм односи, компетенције које програм развија, садржај, облици рада, циљне групе, трајање програма и временски распоред активности, начин провере примене стечених знања и вештина и начин праћења ефеката програма.

Члан 7.

Приоритетне области стручног усавршавања од значаја за развој образовања и васпитања јесу:

- 1) индивидуализовани приступ у раду са децом, ученицима и полазницима коришћењем различитих метода и облика рада у реализацији наставног предмета и/или области;
- 2) праћење и вредновање образовних постигнућа, односно праћење и подстицање развоја деце, ученика и полазника;
- 3) избор, израда, прилагођавање и употреба уџбеника, другог дидактичко-методичког материјала и других извора знања за одређени наставни предмет, односно васпитно-образовну област;
- 4) стварање толерантне и недискриминативне средине за учење и развој сваког појединца, заштита од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације;
- 5) препознавање безбедносних ризика и реаговање на њих.

Члан 8.

Програм сталног стручног усавршавања (у даљем тексту: Програм) остварује се кроз непосредан рад или на даљину путем интернета.

Програм који се остварује кроз непосредан рад може да траје најкраће осам, а најдуже 24 сата. Обука може да траје најдуже осам сати дневно. Највећи број учесника по групи је 30 и за сваку групу се ангажују најмање два реализатора.

Програм који се остварује на даљину путем интернета може да траје од две до пет недеља, са максималним оптерећењем од осам сати недељно, у укупном трајању од осам до 40 сати. Ови програми у оквиру 40 сати, обавезно имају и део који се реализује непосредно у трајању од најмање два, а највише 24 сата. Део програма који се реализује непосредно, изводи се у групама до 30 учесника.

Програм до 30 учесника који се остварује на даљину има најмање два реализатора. Број полазника може да буде већи од 30 и при томе је организатор дужан да обезбеди још по једног реализатора на сваких наредних 15 учесника.

Организатор је дужан да изведе програм за групу од најмање 15 учесника. Организатор може да изведе програм и за мање од 15 учесника.

Једна особа може да буде реализатор за највише пет одобрених програма.

Члан 9.

Завод расписује конкурс за одобравање програма сталног стручног усавршавања, по правилу, сваке године.

Конкурс се објављује у јавном гласилу "Просветни преглед" и на интернет страници Завода и траје од 1. до 31. октобра.

Право учешћа на конкурсима имају: установе које обављају делатност образовања и васпитања у складу са Законом, високошколске установе, научноистраживачке организације и друге установе и удружења која, у складу са законом, могу да остварују програме из области образовања и васпитања.

Реализатор, односно аутор програма из члана 6. став 1. овог правилника, не може да буде лице запослено у Министарству, Заводу, Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања и Педагошком заводу.

Стручна усавршавања наставника и стручних сарадника стручних предмета у средњим стручним школама могу да организују и привредна друштва и установе чија је делатност предмет стручног

усавршавања.

Завод врши процену усаглашености програма обуке са општим принципима, циљевима, исходима и стандардима образовања и васпитања.

Програм се одобрава на период од три године.

Члан 10.

У пријави на конкурс доставља се програм сталног стручног усавршавања у коме се, осим елемената из члана 6. став 9. овог правилника, наводе и:

- 1) назив и референце организатора програма;
- 2) референце аутора у вези са темом програма;
- 3) референце реализатора обуке у вези са темом програма и у вези са вештинама и искуством у извођењу обука;
- 4) приоритетне области које утврди министар, а на које се програм односи;
- 5) резултате истраживања која указују да предложени програм обуке обезбеђује квалитетније образовање и васпитање, коришћењем најсавременијих метода и поступака, као и процену очекиваних ефеката обуке;
- 6) ако је програм претходно био одобрен, број одржаних обука и учесника;
- 7) цена по учеснику и спецификација цене;
- 8) доказ о уплати средстава за рад комисије за оцењивање програма.

Програми који су настали из међународних обавеза, са урађеном међународном рецензијом, акредитују се без наплате средстава за оцењивање програма обуке.

Члан 11.

Комисију за припрему предлога за одобравање програма сталног стручног усавршавања образује директор Завода, односно Педагошког завода. Рад комисије уређује се општим актом Завода, односно Педагошког завода, са листе оцењивача изабраних на јавном позиву, која је објављена на интернет страници Завода и Педагошког завода.

Завод, односно Педагошки завод, именују посебну комисију за избор чланова Листе оцењивача.

Чланови Листе оцењивача морају да имају високо образовање и најмање две године радног искуства у струци.

Чланови комисије из ст. 1 и 2. овог члана, не могу бити аутори и реализатори програма обука, учесници конкурса из члана 6. став 1. овог правилника.

Рад комисије из ст. 1. и 2. овог члана, уређује се општим актом Завода, односно Педагошког завода.

На предлог комисије из става 1. овог члана директор Завода, односно Педагошког завода одобрава програме.

Одобрени програми сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручног сарадника и листа одобрених програма Педагошког завода, објављују се у каталогу на веб страници Завода, најкасније шест месеци од последњег дана конкурса из члана 6. став 1. овог правилника.

Листа програма које одобрава министар објављена је на веб страници Завода и редовно се ажурира.

Члан 12.

Организатор програма доставља Заводу најаву обуке најкасније 10 дана пре њеног извођења електронским путем.

Организатор програма по завршетку обуке издаје учесницима уверење о савладаном програму обуке.

Уверење садржи податке о учеснику, организатору, реализатору, као и назив обуке, каталогски број и школска година на коју се каталог односи, односно број решења министра, податке о компетенцијама, приоритетној области, трајању обуке, броју бодова.

Организатор програма је дужан да реализује обуке под условима и на начин под којим је програм одобрен и да Заводу у року од 30 дана електронским путем достави извештај о реализованој обуци са овереним списком учесника.

2. Стручни скупови

Члан 13.

Установе и удружења која обављају делатности које могу бити предмет стручног усавршавања (у даљем тексту: организатор стручног скупа), могу да организују стручни скуп: конференцију, конгрес, сабор, сусрете, дане, саветовање, симпозијум, округли сто, трибину, вебинар (webinar - web-based семинар је презентација, предавање, радионица или семинар који се организује преко интернета - Веба), летње и зимске школе.

Стручна усавршавања наставника и стручних сарадника стручних предмета у средњим стручним школама могу да организују и привредна друштва и установе чија је делатност предмет стручног усавршавања.

Стручни скуп је признат облик стручног усавршавања ако је одобрен од стране Завода, односно Педагошког завода.

Министарство, односно покрајински орган управе надлежан за послове образовања, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Завод и Педагошки завод, организују стручне скупове без одобравања.

Организатор стручног скупа из става 1. овог члана електронским путем пријављује Заводу одржавање стручног скупа најкасније 60 дана пре његовог почетка.

У току једне школске године, организатор стручног скупа, има право да поднесе на одобравање захтев, за највише десет стручних скупова.

Уз пријаву организатор стручног скупа доставља:

- 1) назив скупа;
- 2) циљ скупа;
- 3) теме скупа и оквирне програмске садржаје као и приоритетне области стручног усавршавања којима припада скуп по својој тематици;
- 4) оквирни план рада;
- 5) циљну групу;
- 6) датум одржавања;
- 7) имена стручних лица која чине програмски одбор стручног скупа, њихове референце и референце реализатора стручног скупа.

Министарство води евиденцију о учешћу на стручним скуповима унутар регистра наставника, васпитача и стручних сарадника и омогућава установама увид у регистар за запослене у установама.

Стручни скупови као одобрени облик стручног усавршавања, укључујући и оне које је одобрио Педагошки завод, објављују се на веб страници Завода, најкасније 30 дана пре одржавања стручног скупа.

Организатор је дужан да стручни скуп, као одобрени облик стручног усавршавања, одржи према објављеним условима у складу са овим правилником и да у року од 15 дана, у електронском облику, достави Заводу извештај о одржаном стручном скупу са списком учесника.

3. Стручна и студијска путовања

Члан 14.

Стручно путовање, у смислу овог правилника, јесте путовање организовано у земљи или иностранству ради унапређивања знања и искуства у оквиру струке, односно професије наставника, васпитача и стручног сарадника.

Студијско путовање, у смислу овог правилника, јесте путовање организовано у земљи или иностранству ради стицања увида и унапређивања знања и искуства у оквиру области, теме, односно активности везане за конкретни посао наставника, васпитача и стручног сарадника.

Наставник, васпитач и стручни сарадник подноси писани извештај установи која га је упутила на стручно или студијско путовање.

III. ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА, ВАСПИТАЧА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА

Члан 15.

Наставник, васпитач и стручни сарадник систематично прати, анализира и вреднује свој образовно-васпитни рад.

Члан 16.

Предшколска установа, основна и средња школа, школа са домом ученика, дом ученика:

- 1) прати остваривање плана свих облика стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника;
- 2) води евиденцију о професионалном статусу и стручном усавршавању наставника, васпитача и стручног сарадника;
- 3) вреднује резултате стручног усавршавања;
- 4) анализира резултате самовредновања и спољашњег вредновања рада установе;
- 5) предузима мере за унапређивање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника према утврђеним потребама;
- 6) предузима мере за унапређивање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника планирањем додатног стручног усавршавања.

Евиденцију о стручном усавршавању и професионалном развоју чува установа у досијеу наставника, васпитача и стручног сарадника.

Члан 17.

Завод:

- 1) анализира одобрене програме према доприносу компетенцијама за професију наставника, васпитача и стручних сарадника које развијају;
- 2) предлаже предузимање мера и активности за унапређивање система сталног стручног

усавршавања;

3) прати реализацију обука и других облика стручног усавршавања, у складу са овим правилником, кроз вредновање обука од стране учесника и извештаје организатора обука о изведеним обукама.

Завод, односно Педагошки завод у сарадњи са школским управама прати и анализира реализацију одобрених програма и других облика стручног усавршавања.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања вреднује остваривање одобрених програма и других облика стручног усавршавања.

Завод, Педагошки завод и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања предлажу Министарству мере и активности за унапређивање стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника.

Члан 18.

Завод решењем одузима организатору програма одобрење за остваривање програма стручног усавршавања, уколико се утврди да у току остваривања не испуњава један од следећих услова:

- 1) не реализује стручно усавршавање под условима под којим је одобрен програм стручног усавршавања;
- 2) не испуњава обавезе према Заводу из члана 12. став 1. овог правилника;
- 3) нема задовољавајуће оцене обука и резултате праћења и оцењивања из члана 16. став 1. тачка 3) и члана 17. ст. 2. и 3. овог правилника.

Члан 19.

Завод води базу података о одобреним и оствареним облицима стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника.

IV. ОБАВЕЗНО СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА, ВАСПИТАЧА И СТРУЧНОГ САРАДНИКА

Члан 20.

План стручног усавршавања наставника, васпитача, стручног сарадника је саставни део годишњег плана рада установе и усклађен је са развојним планом установе и резултатима самовредновања и спољашњег вредновања установе.

Васпитно-образовно, наставничко, односно педагошко веће у јуну месецу разматра извештај директора о стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника са анализом резултата примене стечених знања и вештина.

Извештај са анализом из става 2. овог члана саставни је део годишњег извештаја о раду установе и доставља се на усвајање органу управљања, а по потреби и органу јединице локалне самоуправе и Министарству.

Педагошки колегијум установе одређује свог члана који прати остваривање плана стручног усавршавања установе и о томе тромесечно извештава директора.

Члан 21.

Наставник, васпитач и стручни сарадник има право и дужност да сваке школске године учествује у остваривању различитих облика стручног усавршавања у установи, и то да:

- 1) прикаже: поједини облик стручног усавршавања који је похађао, а који је у вези са пословима наставника, васпитача и стручног сарадника; примену наученог са стручног усавршавања; резултате праћења развоја детета и ученика; стручну књигу, приручник, стручни чланак, дидактички материјал; резултате обављеног истраживања, студијско путовање, стручну посету и слично;
- 2) одржи угледни, односно огледни час наставе, односно активност и води радионицу;
- 3) присуствује активностима из става 1. тач. 1) и 2) овог члана и учествује у њиховој анализи;
- 4) учествује у: истраживањима; пројектима образовно-васпитног карактера у установи; програмима од националног значаја у установи; програмима огледа, модел центра; планирању и остваривању облика стручног усавршавања у оквиру установе, у складу са потребама запослених.

Установа обезбеђује остваривање права и дужности наставника, васпитача и стручног сарадника из става 1. овог члана.

Члан 22.

Наставник, васпитач и стручни сарадник у оквиру норме непосредног рада са децом, ученицима и полазницима као и других облика рада има право и дужност да се стручно усавршава, као и право да одсуствује са рада, у складу са Законом и прописом донетим на основу њега.

У оквиру пуног радног времена наставник, васпитач и стручни сарадник има 64 сати годишње различитих облика стручног усавршавања, и то:

- 1) 44 сата стручног усавршавања које предузима установа у оквиру својих развојних активности из члана 4. став 1. тачка 1. овог правилника;
- 2) 20 сати стручног усавршавања из члана 4. став 1. тач. 2) и 4) овог правилника, за шта има право на плаћено одсуство.

Сат похађања обуке стручног усавршавања има вредност бода.

Дан учешћа на стручном скупу има вредност једног бода.

Захтев за признавање одговарајућег броја бодова остварених учествовањем на међународном стручном усавршавању (сертификат и превод сертификата), Заводу подноси установа у којој је наставник, васпитач и стручни сарадник запослен.

Признавање бодова остварених учествовањем на међународном стручном усавршавању, организованом од стране институција из других земаља, вршиће се по принципу еквиваленције са стручним усавршавањем у Републици Србији.

Наставник, васпитач и стручни сарадник дужан је да у току пет година оствари најмање 100 бодова из различитих облика стручног усавршавања из става 2. тачка 2. овог члана, од чега најмање 80 бодова из одобрених програма стручног усавршавања.

Члан 22а

Одредбе овог правилника сходно се примењују и за директоре установа.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

Наставник, васпитач и стручни сарадник који је засновао радни однос после 1. јула 2004. године, а пре ступања на снагу Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника ("Службени гласник РС", број 85/13), дужан је да стекне 120 бодова за различите облике стручног усавршавања за свој петогодишњи период.

Наставнику, васпитачу и стручном сараднику стручно усавршавање које је остварио до ступања на снагу Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника ("Службени гласник РС", број 85/13) - 28. септембра 2013. године, признаје се у складу са одредбама раније важећег прописа, а стечени бодови урачунавају се у број бодова прописан Правилником о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника ("Службени гласник РС", број 85/13).

Члан 24.

Програми стручног усавршавања које је донео министар према одредбама Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника ("Службени гласник РС", број 85/13) оствариваће се до 1. септембра 2016. године.

Члан 24а

До 1. септембра 2016. године, након реализовања програма обуке и стручног скупа, организатор издаје наставнику, васпитачу и стручном сараднику уверење о савладаном програму стручног усавршавања. Уверење садржи податке из члана 12. став 3. овог правилника.

Члан 24б

О праву реализатора, пријављеног за реализовање програма обуке на конкурс за одобравање програма обуке који је спроведен пре ступања на снагу одредбе члана 6. став 5. и члана 9. став 4. овог правилника, на реализовање одобреног програма обуке, одлучује министар, односно директор завода.

Члан 24в

Забрањено је да се посредством програма стручног усавршавања врши презентација, представљање или рекламирање уџбеника и других наставних средстава, као и да организатор, аутор или реализатор програма стручног усавршавања чини донацију, поклон или репрезентацију на непосредан или посредан начин у било ком износу или облику, чиме рекламира програм стручног усавршавања, а у случају постојања сазнања о истом, Завод ће повући одобрење за извођење тог програма.

Члан 25.

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе одредбе чл. 2. до 28. Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника ("Службени гласник РС", број 85/13).

Члан 26.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".